

Edukacja Przyrodnicza dzieci, młodzieży i dorosłych w Krakowie i okolicach

Zadanie realizowane dzięki pomocy finansowej
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej w Krakowie

OPIS PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Zadanie realizowane było przez Towarzystwo Na Rzecz Ochrony Przyrody oraz zespół przedszkoli „Bajka” przy współpracy Ojcowskiego Parku Narodowego.

Celem zadania była ochrona płazów i środowiska ich życia. Płazy należą do zwierząt najbardziej zagrożonych. Główną przyczyną są zmiany w środowisku spowodowane przez człowieka. Liczebność i różnorodność płazów zależy m.in. od zabiegów ochronnych np. zabezpieczanie tras migracyjnych płazów przebiegających przez drogi, zachowania małych zbiorników wodnych.

Zadania w zakresie czynnej ochrony płazów prowadzone były we współpracy z Ojcowskim Parkiem Narodowym i polegały na zabezpieczeniu trasy migracyjnej płazów w Pieskowej Skale. Przy drodze zostały umieszczone znaki „Uwaga na płazy”. Na grobli pomiędzy stawami wymieniona została plansza na tablicy przy punkcie informacyjno-edukacyjnym. Wzdłuż drogi zainstalowana została siatka oraz zostały wkopane wiadra, z których płazy były przenoszone do stawów dwukrotnie w ciągu doby (rano i w godzinach wieczornych). Długość zabezpieczonego odcinka wynosiła 600 m, w tym 52 metry były rozpięte przy stawie nr 3 (na powrotach). Siatka była rozpięta wzdłuż drogi od Wąwozu Sokolec do stawu w miejscowości Sułoszowa). W godzinach wieczorno-nocnych płazy były również zbierane na odcinkach drogi, które ze względu na usytuowanie nie mogły zostać zabezpieczone w formie siatki. Efektem działań było bezpieczne przeniesienie 10539 zwierząt, z tego do stawów 7909 (7881 ropuchy szare, 28 żab trawnych), powracających 2630 zwierząt (2622 ropuchy szarych i 8 żab trawnych). Zabezpieczane były również wyjścia młodych płazów ze stawów do lasu.

W soboty i niedziele prowadzono działalność edukacyjną z młodzieżą szkolną i zwiedzającymi Ojcowski Park Narodowy.

Podczas ochrony płazów przeprowadzono również akcję sprzątania doliny Prądnika.

Zadanie związane było z edukacją ekologiczną już u najmłodszych dzieci. Miało inicjować działania przedszkoli i (w tym personelu i rodziców) na rzecz edukacji ekologicznej wśród dzieci, ich rodziców.

Do realizacji projektu „Edukacja Przyrodnicza dzieci, młodzieży i dorosłych w Krakowie i okolicach” włączyło się Przedszkole Niepubliczne „BAJKA” na os. Uroczym 6, ul. Skośnej 45, os. Piastów 21 B, ul. Ks. J. Kurzei 14 oraz ul. Lubostroń 22G.

W okresie od 01.04.2014 do 30.10.2014 w poszczególnych grupach realizowano tematykę kompleksową – „Las dobrem dla ludzi i zwierząt”.

W ramach projektu zrealizowano między innymi :

Zajęcia wychowawczo – dydaktyczne, warsztaty:

1. – „Leśni detektywi”
2. – „Leśnym obrońcą jest przedszkolak”
3. - „Czym domem jest las”?
4. – „Festiwal recyklingu”
5. - „Błękitny Dzień”,
6. - „Przygody Karteczki”,
7. - „Rola drzew”,
8. - „My też kochamy las”,
9. - „Nasze lasy”,
10. - „Poznajemy zwierzęta leśne”
11. - „Przygotowania zwierząt do zimy”,
12. - „Dbamy o przyrodę”,
13. - „Zwierzęta leśne”,
14. - „Jesienne drzewa”,
15. - „Zwierzęta w lesie”,
16. - „Jesienne drzewa w lesie”,
17. - „Leśni mieszkańcy”,
18. - „Papierowy las”.

- zajęcia otwarte dla rodziców pt. „Wielki pojedynek zwierząt na leśnej polanie”
- warsztaty „Z ekologią na ty”, których celem było przypomnienie wiadomości na temat recyklingu: jego celów, metod, podstawowych zasad oraz zdobywanie wiedzy na temat przetwarzania odpadów i ponownego ich wykorzystania
- warsztaty „Zielone lekcje. Edukacja przyrodnicza na żywo”, które służyły wzbogacaniu wiedzy dzieci na temat leśnych ptaków (ich wyglądu, sposobów zdobywania pokarmu, warunków życia, zagrożeń wynikających z działalności człowieka).
- warsztaty „Co nam daje las? Obojętny nam czy niezbędny”. Przeprowadzone przez pracowników Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego, oddział w Krakowie, których zadaniem było poszerzanie wiedzy na temat fauny i flory poszczególnych warstw lasu oraz rozbudzanie emocjonalnego stosunku do przyrody poprzez ukazanie jej znaczenia dla życia człowieka.
- warsztaty pt. „Leśna przygoda”, podczas których dzieci mogły poznawać tajemnice lasu poprzez wielozmysłowe doświadczenie.
- warsztaty z podróznikiem „Zwierzęta świata”, których celem było zdobywanie wiedzy na temat fauny i flory różnego typu lasów (głównie lasów tropikalnych) oraz kształtowanie postaw proekologicznych.
- 16, 17 października – warsztaty pt. „Tajemnice lasu i drewna” - w ramach zajęć dzieci poznawały tajemnice obróbki drewna, wytwarzania różnego rodzaju mebli, a także sposoby ochrony lasów przed nadmierną eksploatacją.
- września – warsztaty Poznajemy Świat „Wyprawa do dżungli – jak się przygotować?”-dzieci dowiedziały się jak wyglądają przygotowania do wyprawy do lasu tropikalnego
- 26 maja – warsztaty Poznajemy Świat „Wysokie wieże” – W ramach zajęć dzieci poznawały sposoby segregacji śmieci i możliwość ich ponownego wykorzystania
- warsztaty Poznajemy Świat

Tematyka i miejsca wycieczek:

- 1) Dwie wycieczki do Muzeum Przyrodniczego PAN wystawa pt. "Las tropikalny" – której celem było poszerzanie wiedzy dzieci na temat flory i fauny lasów egzotycznych, wdrażanie do szacunku wobec przyrody, rozbudzanie emocjonalnego stosunku do przyrody poprzez ukazanie jej znaczenia dla życia człowieka, zwrócenie uwagi na różnorodność form życia, bogactwo kolorów, dźwięków, zapachów. Na ekspozycji można było zobaczyć 60 gatunków roślin m.in. rośliny, których owoce i ziarna człowiek wykorzystuje w życiu codziennym, np. bananowce, kawowce, pieprzowce. Udostępnione gatunki flory rosną m.in. w lasach Azji, Afryki i Ameryki Południowej. Są wśród nich zarówno gatunki rosnące na skałach i drzewach, jak i rośliny naziemne. W sali gdzie znajduje się wystawa można poczuć się jak w prawdziwej tropikalnej dżungli. Panuje tu odpowiednia temperatura i wilgotność, które oddają niepowtarzalny klimat. Dzieci mogły na własne oczy zobaczyć roślinę wanilii, czy owadożernego dzbanecznika.
- 2) Dwie wycieczki do Ogrodu Botanicznego- Zwiedzając ogród można było zobaczyć mnóstwo fascynujących roślin. Dzieci dowiedziały się, że ogród założono wiele lat temu dlatego można w nim znaleźć wiele starych okazów drzew, drzewa niezwykle takie jak palmy, a także najciekawsze z roślin użytkowych, które rozproszone są po całym Ogrodzie.
- 3) Wycieczka do Puszczy Niepołomickiej, której zadaniem było przybliżanie dzieciom świata przyrody poprzez bezpośrednie z nim obcowanie oraz wdrażanie do ekologicznego myślenia i działania.
- 4) Trzy warsztaty pt. „Leśna przygoda” - dzieci poznały leśne zwierzęta oraz mogły poznać ich naturalne środowisko i sposób życia

Podstawowe cele i zadania, które zostały zrealizowane w ramach wyżej wymienionych działań:

- poszerzanie wiedzy dzieci na temat fauny i flory lasów, znaczenia lasów
- Aktywizacja przedszkoli do działań edukacji ekologicznej - rozbudzenie zainteresowań dzieci przyrodą, Właściwa postawa dzieci wobec przyrody, Zorganizowanie bazy dydaktycznej do pracy dla dzieci w przedszkolach
- Podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat odpowiedzialnej konsumpcji zasobów leśnych, kształtowanie postaw proekologicznych wśród dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców oraz innych uczestników projektu.
- zachęcanie do refleksji nad sytuacją lasów na świecie
- kształtowanie nawyków związanych z oszczędnym wykorzystywaniem papieru w życiu codziennym,
- zachęcanie do ponownego przetwarzania materiałów, zbierania makulatury,

Przedszkola zorganizowały również teatryki:

A. Przygotowane przez przedszkole:

1. Przedstawienie „Las” (z okazji Światowego Dnia Lasu opisanego powyżej)
2. Przedstawienie „Intruzi w lesie czyli o tym jak czarownice odmieniły dzieci!” (dla rodzin przedszkolaków) promujące ochronę lasu
3. Przedstawienie poszerzające wiedzę na temat zasobów lasu pt. „Przygody Krasnala Leśnika”- teatryk został zorganizowany w grupie najstarszej. Dzieci poszerzały i utrwalały wiedzę na temat grzybów jadalnych i trujących.
4. Przedstawienie promujące ochronę lasu w ramach uroczystego zakończenia roku – każda z grup prezentowała inny sposób spędzania wakacji. Jedna z grup przedstawiła pomysł na spędzenie wakacji w lesie. Przy okazji dzieci przypomniły wszystkim jakie zasady poruszania się po lesie obowiązują wszystkich odwiedzających to piękne miejsce.

B. Profesjonalne teatryki edukacyjne

- 1) Teatrzyk „Przyjaciele z zielonego lasu” - przypomnienie zasad zachowywania się w lesie, przedstawienie dzieciom postaci leśnika oraz zaprezentowanie najważniejszych celów jego pracy.
- 2) Teatrzyk „Bajdurka” pt. „Leśne przygody zająca Poziomki”
- 3) Teatrzyk „Bajdurka” pt. „O Filipku, który przyrody nie szanował”

W ramach projektu dzieci uczestniczyły również w różnego rodzaju uroczystościach oraz akcjach, na których poruszana była tematyka związana z lasem:

1. Światowy Dzień Lasu –przygotowano dla poszczególnych grup kostiumów odzwierciedlające piętną budowę lasu oraz przedstawiono programu artystyczny zawierający tańce, wiersze i piosenki poświęcone faunie i florze lasu.
GRUPA I
Ściółka (opadłe liście, bakterie, krety)
Runo leśne (paprocie, grzyby, poziomki, jagody, żaby, motyle, mrówki)
GRUPA II
Podszyt (młode drzewa i krzewy – leszczyna, malina, jeżyna)
GRUPA III
Wysokie drzewa (dąb, brzoza, sosna, świerk, lipa, klon)
2. Dzień Leśnika –obejrzane zostało przedstawienie „Przyjaciele z zielonego lasu”, w którym pojawiła się postać leśnika. Ponadto w trakcie dnia omawiano z dziećmi rolę i zadania leśnika. Dzieci odwiedziły w tym dniu Nadleśnictwo w Zabierzowie. Poznały pracę leśnika i miały okazję spacerować po lesie i cieszyć się jego urokami, a także odkrywać leśne tajemnice.
3. Światowy Dzień Drzewa – przeprowadzono zajęcia i zabawy dydaktyczne poświęcone znaczeniu drzew i lasu dla życia człowieka, dzięki tej akcji dzieci miały okazję do bliższego kontaktu z naturą w postaci drzew. Poznały też rolę jaką pełnią drzewa w życiu człowieka. Zorganizowano również pochód ekologiczny, którego celem było promowanie ochrony lasów wśród przedszkolaków, ich rodzin i mieszkańców Nowej Huty oraz utrwalanie w świadomości dzieci znaczenia odtwarzania zasobów leśnych dla życia każdego człowieka.
4. Dzień Ziemi - zorganizowano tzw. „Błękitny Dzień”, którego celem było poszerzanie wiedzy na temat znaczenia i sposobów segregacji odpadów (ze szczególnym uwzględnieniem papieru) oraz promowanie zbierania makulatury wśród mieszkańców Nowej Huty. Przede wszystkim skupiliśmy się na gospodarowaniu odpadami papierowymi. W ramach tej akcji dzieci dowiedziały się jaki pojemnik służy do wyrzucania papieru, dlaczego potrzebna jest makulatura, ale także jak można wykorzystać stare gazety. Przygotowaniem do obchodów „Błękitnego Dnia” była zbiórka makulatury (od 8 kwietnia). W ramach „Błękitnego dnia” w każdej grupie przeprowadzono zajęcia poświęcone recyklingowi, a w każdej sali umieszczono pojemnik na makulaturę.
5. Przedszkole brało udział w akcji „Ratujmy Lasek Borkowski”, której celem jest zaprzestanie wycinki drzew, która odbywa się w Lasku Borkowskim w Krakowie, w sąsiedztwie ulicy Karabuły i doprowadzenie do ponownego zalesienia tego terenu. Wzięliśmy udział w akcji poprzez umieszczenie informacji o jej celach i metodach udzielenia wsparcia na naszej stronie internetowej oraz na przedszkolnej tablicy ogłoszeń. Ponadto zachęcaliśmy w naszych rozmowach zarówno dzieci, jaki i ich rodziców do udziału w akcji.
6. Akcja Fascynujący Świat Roślin - w ramach akcji w każdej grupie odbyły się zajęcia poświęcone florze polskich lasów.

7. Festiwal Recyklingu (2-13 czerwca) - przedszkolaki wzięły udział w warsztatach, podczas których wykonywały stroje ze zgromadzonej wcześniej makulatury (gazety, stara bibuła, kartki z rysunkami). Gotowe stroje zaprezentowano pozostałym przedszkolakom podczas pokazów mody gazetowej zorganizowanych na przedszkolnym tarasie. Celem warsztatów było promowanie proekologicznych zachowań poprzez zachęcanie do ponownego wykorzystania makulatury oraz zbiórki surowców wtórnych.
8. Światowy Dzień Zwierząt – zrealizowane zostały zajęcia uzupełniające i utrwalające wiadomości na temat flory polskich lasów, wdrażające do okazywania zwierzętom szacunku
9. Światowy Dzień Drzewa – warsztaty pt. „Tajemnice lasów i drewna”. W ramach zajęć dzieci poznawały tajemnice obróbki drewna, wytwarzania różnego rodzaju mebli, a także sposoby ochrony lasów przed nadmierną eksploatacją.

W ramach projektu zorganizowano również konkursy:

1. Konkurs towarzyszący warsztatom pt. „Moda gazetowa” promujący zbiórkę makulatury
2. Konkurs plastyczny pt. „Leśny pejzaż” utrwalający zdobytą przez dzieci wiedzę na temat lasu i jego mieszkańców
3. Konkurs fotograficzny dla rodziców „Na leśnych ścieżkach” promujący spędzanie wolnego czasu na łonie przyrody oraz służący przypomnieniu zasad zachowania się w czasie pobytu w lesie
4. Udział w konkursie na zielnik zorganizowanym przez filię na os. Piastów służący poszerzaniu wiedzy dzieci na temat flory polskich lasów
5. Konkurs plastyczny Chrońmy drzewa, utrwalający i poszerzający wiedzę dzieci na temat ochrony zasobów lasu

We wszystkich grupach przeprowadzono liczne dodatkowe działania dydaktyczno-wychowawcze dotyczące lasu. Działania podjęto w budynku przedszkolnym jak również ogrodzie.

1. Stworzenie kącików przyrody w każdej grupie i zagospodarowanie przedszkolnego ogrodu. Dzięki podjętym działaniom poszerzaliśmy wiedzę dzieci na temat cyklu życia roślin, zapoznawaliśmy je z rozwojem, budową i sposobem pielęgnacji roślin, wdrażaliśmy do prowadzenia obserwacji oraz kształtowaliśmy obowiązkowość i odpowiedzialność.
2. We wszystkich grupach prowadzono zabawy dodatkowe sprzyjające utrwalaniu, porządkowaniu i poszerzaniu wiedzy związanej z fauną i florą lasów oraz ochroną przyrody - np. układanie puzzli, wznoszenie konstrukcji, rozwiązywanie zagadek słownych, wzrokowych, słuchowych, zabawy ruchowe, tworzenie makiet, kompozycji płaskich i przestrzennych, zdobywanie wiedzy poprzez wysłuchiwanie ciekawostek o życiu zwierząt i roślin, oglądanie albumów i książek, wcielanie się w role podczas zabaw zorganizowanych i wymyślanych przez dzieci.
3. Kronika Lasu- (czerwiec – październik)_zadaniem dzieci było zbieranie ciekawych zdjęć z wydarzeń, które miały miejsce w lesie, a także najpiękniejszych leśnych miejsc. Dzieci zbierały fotografie w czasie wakacji, a także jesiennych spacerów po lesie. Nauczyciele zebrali wszystkie przyniesione zdjęcia i stworzyli wspólnie z dziećmi Kronikę Lasu.

Podstawowe cele i zadania, które zostały zrealizowane w ramach wyżej wymienionych działań:

- opieka nad rosnącymi drzewami i krzewami
- sadzenie nowych roślin, poznanie warunków niezbędnych do ich wzrostu
- prowadzenie obserwacji na temat czasu wzrostu roślin oraz zachodzących zmian
- obserwacja życia lasu

Działania podjęte w ramach projektu miały przede wszystkim na celu zwiększenie wiedzy mieszkańców Krakowa na temat znaczenia istnienia leśnych ekosystemów oraz odpowiedzialnej konsumpcji zasobów leśnych na przykładzie małopolskich lasów. Zadaniem było poszerzanie wiedzy dzieci na temat znaczenia i odpowiedzialnej konsumpcji zasobów leśnych, zapoznanie przedszkolaków z zagrożeniami wynikającymi z niszczenia i wycinki lasów, zapoznanie dzieci ze sposobami ochrony lasów np. zakup drewna wiadomego pochodzenia, papieru z certyfikatem produkcji, oszczędne wykorzystywanie papieru, zbiórka makulatury, formy recyklingu, a także zagospodarowanie terenów zielonych w najbliższej okolicy (ogrodów przedszkolnych). Zadaniem dla nauczycieli oraz dzieci było wzięcie udziału w świętach oraz akcjach, których celem było poszerzanie wiedzy na temat przyrody i jej ochrony. Przedszkola z zapałem realizowały wszystkie zaproponowane zadania. Dzieci od samego początku trwania projektu bardzo chętnie angażowały się w organizację różnego rodzaju uroczystości czy akcji, pogłębiając tym samym swoją wiedzę, a jednocześnie wspaniale się bawiąc. Przedszkolaki szybko zrozumiwały jak ważny jest w naszym życiu las i jego zasoby. Również Rodzice Przedszkolaków zaangażowali się w realizację zadań wynikających z projektu, co tym bardziej utwierdzało dzieci w słuszności działania na rzecz ochrony lasu.

